

INHOUD

WOORD VAN DANK	v
VOORWOORD	vii
VAAK GEBRUIKTE AFKORTINGEN	xxi
INLEIDING EN PROBLEEMSTELLING	1
STRUCTUUR EN METHODOLOGIE	13
 <i>DEEL I. GRONDSLAGEN, FINALITEIT EN JURIDISCHE VERANKERING VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING</i>	
HOOFDSTUK I. GRONDSLAGEN EN FINALITEIT VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING	19
Afdeling 1. Een (korte) duiding bij de metajuridische betekenis van het recht op informatie en raadpleging	20
Afdeling 2. Rechtvaardiging op grond van de beschermende en sociaal- corrigerende functie van het arbeidsrecht	26
§ 1. De (ontwikkeling van de) beschermende en sociaal-corrigerende functie van het arbeidsrecht	26
§ 2. Informatie en raadpleging als element van bescherming en sociale correctiefactor	31
Afdeling 3. Rechtvaardiging op grond van de humaniserende en emanci- patorische functie van het arbeidsrecht	35
§ 1. De humaniserende en emancipatorische functie van het arbeidsrecht	35
§ 2. De ‘economische democratie’	37
2.1. Economische democratie als uitgangspunt voor de juridische verankering van het recht op informatie en raadpleging (en ruimer: van het recht op betrokkenheid bij het besluitvormingsproces)	38

2.2. Economische democratie verwezenlijkt?	42
Afdeling 4. Tussenbesluit	44

HOOFDSTUK II. DE JURIDISCHE VERANKERING VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING..... 45

Afdeling 1. Omvang van het recht op informatie en raadpleging (in termen van beïnvloeding van de besluitvorming)	47
--	----

§ 1. Werknemersbetrokkenheid: inhoudelijke en vormelijke diversiteit. .	47
1.1. Werknemersbetrokkenheid of structurele participatie	47
1.2. Inhoudelijke diversiteit	53
1.3. Vormelijke (structureel-organisatorische) diversiteit.	55
1.3.1. Werknemersvertegenwoordiging in de ondernemingsorganen	57
1.3.2. Werknemersvertegenwoordiging in de vennootschapsorganen.....	61
1.3.3. Omtrent de (indirecte) gevolgen van de diversiteit: contractualisering van de sociale bescherming.	67

§ 2. Informatie en raadpleging: beperkte vormen van werknemersbetrokkenheid	71
2.1. Het recht op informatie.....	71
2.2. Het recht op raadpleging.....	75
2.3. Onderscheid met andere vormen van werknemersbetrokkenheid.....	77
2.3.1. Inspraak of medezeggenschap	78
2.3.2. Collectief onderhandelen.....	80
2.3.3. Een vervagend onderscheid.....	82

§ 3. Tussenbesluit	86
--------------------------	----

Afdeling 2. Aard van het recht op informatie en raadpleging	87
---	----

§ 1. Informatie en raadpleging: (communautaire) sociale grondrechten .	87
1.1. Sociale grondrechten	87
1.2. De grondrechtelijke kwalificatie van het recht op informatie en raadpleging.....	91
1.2.1. Formele en inhoudelijke argumenten	91
1.2.2. Ook het recht op medezeggenschap?.....	97
1.3. Meerwaarde en belang van de grondrechtelijke kwalificatie ..	98

§ 2. Informatie en raadpleging: individuele rechten met een collectieve dimensie	104
2.1. Aard en titulariaat	107
2.2. Uitoefeningsmodaliteiten	113
§ 3. Tussenbesluit	116

Afdeling 3. Informatie en raadpleging in kleine en middelgrote ondernemingen	117
§ 1. Probleemstelling – de zaak Kid Cool.	117
§ 2. Afdwingbaarheid van het recht op informatie en raadpleging in KMO's (of ondernemingen waarin geen overlegorganen opgericht werden)	120
2.1. Rechtstreekse werking van een grondrecht	120
2.2. Gelijkheidsbeginsel	127
2.3. Interpretatieve of reflexwerking van een grondrecht	132
2.4. Overheidsaansprakelijkheid	135
2.5. Verhaal voor het Grondwettelijk Hof of voor de (gewone) rechter.	138
§ 3. Tewerkstellingsdrempels en de instelling van overlegorganen	145
3.1. Tewerkstellingsdrempels en de instelling van overlegorganen in Duitsland, Frankrijk en Nederland	146
3.2. De 'Kaderrichtlijn'	148
3.3. Conformiteit van het Belgische arbeidsrecht.	151
3.3.1. Standpunt(en) van de sociale partners	151
3.3.2. Advies van de Raad van State	153
3.3.3. Arrest van het Hof van Justitie	154
3.3.4. Verdeeldheid in de Belgische doctrine	154
3.3.5. Evaluatie	156
3.3.5.1. 'Unternehmen' – 'Betrieb' – 'vestiging'	157
3.3.5.2. 'Onderneming' – 'technische bedrijfs-eenheid' – 'vestiging'	159
3.3.5.3. Wijze van omzetting	162
3.3.6. Sociale verkiezingen van 2008, de wet van 23 april 2008 en cao nr. 9ter.	164
§ 4. Tussenbesluit	171
 HOOFDSTUK III. BESLUIT (BIJ DEEL I)	 173
 <i>DEEL II. MATERIEEL TOEPASSINGSGBIED VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING: DE 'HERSTRUCTURERING'</i>	
 HOOFDSTUK I. DE NOTIE 'HERSTRUCTURERING'	 179
 Afdeling 1. Begripsomschrijvingen 'à la carte'	 179
§ 1. Begripsomschrijvingen door de regelgever.	179
1.1. Arbeidsovereenkomstenwet	180
1.2. Startbaanovereenkomsten.	181

1.3.	Sluitingswetgeving	182
1.4.	Generatiepact(wetgeving)	183
1.5.	Conventioneel brugpensioen	184
1.6.	Programmawetgeving	187
1.7.	Wetboek van Vennootschappen.	188
1.8.	Communautaire regelgeving	189
§ 2.	Begripsomschrijvingen in de (Belgische) rechtsleer	191
§ 3.	Jurisprudentiële omschrijvingen	193
Afdeling 2.	Voorstel tot algemene begripsomschrijving	195
§ 1.	Beperking van de wettelijke, reglementaire en doctrinale begripsomschrijvingen.	195
§ 2.	De notie 'herstructurering' in Duitsland, Frankrijk en Nederland .	196
2.1.	Duitsland	197
2.2.	Frankrijk	199
2.3.	Nederland	202
§ 3.	Voorstel tot algemene begripsomschrijving	205
Afdeling 3.	Tussenbesluit	212
 HOOFDSTUK II. OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKSTE HERSTRUCTURERINGSTECHNIEKEN 215		
Afdeling 1.	Coöperatie tussen ondernemingen	217
§ 1.	Contractuele samenwerkingstechnieken	218
1.1.	Commerciële samenwerking	219
1.2.	Technologische samenwerking.	220
1.3.	Samenwerking op productieniveau	221
§ 2.	Geïnstitutionaliseerde samenwerkingstechnieken	222
2.1.	De tijdelijke en stille handelsvennootschap	223
2.2.	De coöperatieve vennootschap.	224
2.3.	Het (Europees) economisch samenwerkingsverband.	226
2.4.	De 'joint venture'	227
§ 3.	Tussenbesluit	229
Afdeling 2.	Concentratie en integratie van ondernemingen	229
§ 1.	Overgang van onderneming krachtens overeenkomst.	231
1.1.	Onderneming	233
1.1.1.	Economische eenheid.	234
1.1.2.	... die haar identiteit behoudt	237
1.1.2.1.	Evolutie van de 'Spijkers-test'	237
1.1.2.2.	De 'drietrapsredenering'	243
1.1.3.	Overdracht van personeel	246
1.1.4.	Economische activiteit.	251

1.1.5. Activiteits- versus organisatietheorie?	254
1.2. Krachtens overeenkomst	256
1.3. Wijziging van werkgever/ondernemer	262
1.4. Slotbedenkingen	267
§ 2. Op concentratie en integratie gerichte herstructurerings- technieken	270
2.1. Controleverwervende herstructureringsstechnieken	271
2.1.1. Controle over het bestuur	272
2.1.2. Controleverwerving in de algemene vergadering en aandelenoverdracht (<i>share deal</i>)	276
2.2. Overname van (activa van) de onderneming (<i>asset deal</i>)	282
2.3. Inbreng en overdracht van een algemeenheid of een bedrijfstuk	283
2.4. Fusie	286
2.5. Oprichting van een SE	290
§ 3. Tussenbesluit	294
Afdeling 3. Inkrimping, afstoting en beëindiging van (de werkzaamheden van) een onderneming of een onderdeel daarvan	296
§ 1. Collectief ontslag	297
1.1. Definitie	297
1.2. Ontslag	301
1.3. Referentieperiode	307
1.4. Onderneming	309
§ 2. Sluiting van (een afdeling van een) onderneming	316
2.1. Definitie	316
2.2. Onderneming	317
2.3. Definitieve stopzetting van de hoofdactiviteit	321
2.4. Daling van het aantal werknemers	324
2.5. Gelijkstellingen	329
§ 3. Meervoudig ontslag	330
§ 4. Splitsing	331
§ 5. Op liquidatie (of herstel) gerichte herstructureringsstechnieken	333
5.1. Ontbinding en vereffening	334
5.2. Faillissement	336
5.3. Herstructureringsstechnieken als alternatief voor de ontbinding	337
5.4. Gerechtig akkoord	339
§ 6. Tussenbesluit	342
Afdeling 4. Interne reorganisatiestechnieken	342
§ 1. Interne bedrijfsreorganisatie	343
§ 2. Interne arbeidsreorganisatie	343

HOOFDSTUK III. BESLUIT (BIJ DEEL II)..... 345

***DEEL III. TOEPASSING VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN
RAADPLEGING BIJ HERSTRUCTURERING***

**HOOFDSTUK I. HET COMMUNAUTAIR OPTREDEN INZAKE HET
RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING BIJ HERSTRUCTURE-
RING: ENKELE INLEIDENDE BEDENKINGEN 351**

Afdeling 1. Een veelvuldig optreden.....	351
Afdeling 2. Een ondersteunend en aanvullend optreden	355
Afdeling 3. De implementatie van het communautair optreden.....	357
Afdeling 4. Tussenbesluit	361

**HOOFDSTUK II. OMVANG EN VOORWERP VAN DE INFORMATIE-
EN RAADPLEGINGSVERPLICHTING BIJ HERSTRUCTURERING 363**

Afdeling 1. Informatie- en raadplegingsverplichtingen naar Belgisch arbeidsrecht.....	363
§ 1. Algemene informatie- en raadplegingsverplichtingen	363
1.1. Artikel 11 cao nr. 9.....	364
1.2. Art. 25 KB van 27 november 1973.....	369
1.3. Belang van ‘correcte’ informatie, en de controle daarop	373
1.4. Geheime en vertrouwelijke informatie.....	381
§ 2. Specifieke informatie- en raadplegingsverplichtingen	389
2.1. Overgang van onderneming.....	389
2.2. Collectief ontslag	393
2.3. Sluiting van onderneming.....	403
2.4. Fusie, splitsing, inbreng van een gemeenschap of van een bedrijfstak	409
2.5. Openbaar overnamebod	410
2.6. Concentratie van ondernemingen.....	413
2.7. Gerechtelijk akkoord	415
2.8. Faillissement	422
§ 3. Tussenbesluit	427
Afdeling 2. Het adviesrecht van de ondernemingsraad (art. 25 WOR) en het goedkeuringsrecht van de raad van commissarissen (art. 2:164 BW) in Nederland	429
§ 1. Situering.....	429
§ 2. Het adviesrecht van de ondernemingsraad (art. 25 WOR)	430

2.1. De adviesprocedure	430
2.2. Het ‘belang’ van het aan het adviesrecht onderworpen herstructureringsbesluit	431
2.3. De informatie aan de ondernemingsraad.	435
2.4. De motivering van de adviesaanvraag	436
2.5. Interferentie met het adviesrecht: informatie en raadpleging o.b.v. de SER-Fusiegedragsregels en de WMCO	439
§ 3. Het goedkeuringsrecht van de raad van commissarissen (art. 2:164 BW).	442
§ 4. Tussenbesluit	445
Afdeling 3. De rechten van de Duitse <i>Betriebsrat</i> bij ‘ <i>Betriebsänderungen</i> ’ (§§ 111- 112a BetrVG). Het goedkeuringsrecht van de <i>Aufsichtsrat</i> (§ 25 MitbestG; § 111, Abs. 4 AktG)	447
§ 1. Situering	447
§ 2. Informatie en raadpleging over ‘ <i>Betriebsänderungen</i> ’ (§ 111 BetrVG)	448
§ 3. ‘ <i>Interessenausgleich</i> ’ (§ 112 BetrVG).	451
§ 4. ‘ <i>Sozialplan</i> ’ (§§ 112-112a BetrVG).	456
§ 5. Het goedkeuringsrecht van de <i>Aufsichtsrat</i> (§ 25 MitbestG; § 111, Abs. 4 AktG)	461
§ 6. Tussenbesluit	465
Afdeling 4. Werknemersbetrokkenheid naar Frans recht.	466
§ 1. Situering	466
§ 2. ‘ <i>Droit d’alerte économique</i> ’ (oud art. L.432-5; nieuw art. L.2323-78 C. Trav.)	468
§ 3. Motivering van ontslagen in het kader van een herstructurering . .	471
§ 4. ‘ <i>Plan de sauvegarde de l’emploi</i> ’ (oud art. L.321- 4-1; nieuw art. L.1233-61 C. Trav.)	476
§ 5. Tussenbesluit	481
Afdeling 5. Tussenbesluit (bij Hoofdstuk II)	482
HOOFDSTUK III. TIJDSTIP VAN DE INFORMATIE- VERSTREKKING EN DE RAADPLEGING.	485
Afdeling 1. De ‘tijdigheid’ van de informatie- en raadplegingsprocedures. Het anterioriteitsbeginsel	485
§ 1. Vaststelling van het tijdstip in wettelijke en reglementaire bepalingen	485
§ 2. <i>Ratio legis</i> . Invloed op de beslissingsvrijheid van de werkgever	487
§ 3. Tijdstip en voorwerp van de informatie- en raadplegings- procedure	488

3.1.	Gebeurtenissen of beslissingen in de zin van artikel 25 KB van 27 november 1973	488
3.2.	Structuurwijzigingen in de zin van artikel 11 cao nr. 9	490
3.3.	Collectief ontslag en sluiting van onderneming	497
3.3.1.	Collectief ontslag	497
3.3.2.	Sluiting van onderneming	501
3.3.3.	Sluiting van onderneming, gepaard gaand met collectief ontslag	502
§ 4.	Het anterioriteitsbeginsel in Duitsland, Nederland en Frankrijk.	505
4.1.	Artikel 25 WOR	505
4.2.	§ 111 BetrVG	510
4.3.	Article L.431-5, al. 1 (nieuw art. L.2323-2) C. Trav.	512
§ 5.	De informatie- en raadplegingsprocedure voor de Europese ondernemingsraad	513
Afdeling 2.	De invloed van het anterioriteitsbeginsel op de onderhandeling over het sociaal plan	516
§ 1.	Het 'sociaal plan' naar Belgisch arbeidsrecht	516
§ 2.	Tijdstip voor het onderhandelen en sluiten van een sociaal plan	518
Afdeling 3.	Tussenbesluit (bij Hoofdstuk III)	522
 HOOFDSTUK IV. HET NIVEAU WAAROP EN WAAROVER GEÏNFORMEERD EN GERAADPLEEGD WORDT – INFORMATIE EN RAADPLEGING IN COMPLEXE ONDERNEMINGSSTRUCTUREN.		
 525		
Afdeling 1.	Informatie en raadpleging in complexe ondernemingsstructuren naar Belgisch arbeidsrecht	527
§ 1.	Informatie over de groep waarvan de onderneming deel uitmaakt	527
§ 2.	Gemeenschappelijke vergaderingen van ondernemingsraden	531
Afdeling 2.	De (mogelijk) betrokken overlegorganen naar Nederlands recht	533
§ 1.	De ondernemingsraad	533
§ 2.	De gemeenschappelijke ondernemingsraad	534
§ 3.	Centrale ondernemingsraad (COR) en groepsondernemingsraad (GOR)	536
Afdeling 3.	De (mogelijk) betrokken overlegorganen naar Duits recht	539
§ 1.	'Betriebsrat' en 'Aufsichtsrat'	539
§ 2.	'Gesamtbetriebsrat'	540
§ 3.	'Konzernbetriebsrat'	542
Afdeling 4.	De (mogelijk) betrokken overlegorganen naar Frans recht	543
§ 1.	'Comité (central) d'entreprise' en 'comité d'établissement'	544

§ 2. 'CHSCT'	546
§ 3. 'Comité de groupe' en het comité op het niveau van de 'UES'	546
Afdeling 5. De Europese ondernemingsraad	549
§ 1. Knelpunten inzake de oprichting van de EOR	550
1.1. De communautaire dimensie en het buiten de lidstaten gelegen hoofdbestuur	550
1.2. De medewerkingsplicht bij de oprichting van een EOR	554
1.2.1. De medewerking van alle concernondernemingen	555
1.2.2. Noodzakelijke informatie	558
1.3. De afwezigheid van een 'hoofdbestuur'	559
§ 2. Knelpunten inzake de bevoegdheid van de EOR	560
2.1. Bevoegdheid inzake grensoverschrijdende aangelegen- heden	560
2.2. Omvang van de bevoegdheid	562
Afdeling 6. Tussenbesluit (bij Hoofdstuk IV)	566
HOOFDSTUK V. SANCTIONERING VAN DE SCHENDING VAN HET RECHT OP INFORMATIE EN RAADPLEGING	569
Afdeling 1. Betwistingen en sanctieregeling in de procedure collectief ontslag op basis van de Tewerkstellingswet	570
§ 1. De betwistingsprocedure	570
1.1. Pro memorie	570
1.2. Het individuele bezwaar	571
1.3. Het collectieve bezwaar, en de verhouding tot het individuele bezwaar	573
§ 2. De sanctieregeling	580
2.1. De houding van de werkgever	580
2.2. De gevolgen van het bezwaar voor de (individuele) werknemer	582
2.3. Kritische evaluatie	585
2.3.1. Het hernemen van de informatie- en raadplegings- procedure als sanctie?	585
2.3.2. De re-integratieplicht in geval van een gegrond bezwaar	587
2.3.3. De nietigheid van het collectief ontslag?	591
§ 3. Tussenbesluit	594
Afdeling 2. Sanctionering van de schending van het recht op informatie en raadpleging buiten de collectiefontslagprocedure	595
§ 1. Burgerrechtelijke sancties	597

1.1.	Technieken met het oog op het herstel van de verbroken arbeidsovereenkomst	597
1.1.1.	Mogelijke gemeenrechtelijke vorderingen	598
1.1.2.	Arbeidsrechtelijke en gemeenrechtelijke bezwaren	600
1.2.	Technieken met het oog op het verkrijgen van een schadevergoeding	605
1.2.1.	Willekeurig ontslag (of misbruik van ontslagrecht)	606
1.2.2.	Materiële of morele schadevergoeding	608
1.3.	Vorderingen in kort geding	613
1.3.1.	Opstarten van de informatie- en raadplegingsprocedure	614
1.3.2.	Opschorting van (de uitvoering van) de herstructureringsbeslissing	618
1.3.3.	Verbod tot het sluiten van een sociaal plan	621
1.3.4.	Dwangsom	621
§ 2.	Strafrechtelijke sancties	624
2.1.	Algemene strafbaarstellingen	624
2.2.	Bijzondere strafsancie bij sluiting van onderneming	628
§ 3.	Bestuurlijke sancties	630
3.1.	Administratieve geldboetes	631
3.2.	Intrekken van overheidssteun	632
§ 4.	Tussenbesluit	634
Afdeling 3. Sanctionering van de miskennis van het adviesrecht naar Nederlands recht		636
§ 1.	Situering	636
§ 2.	Beroepsrecht en procedure	637
§ 3.	Toetsingscriteria	639
3.1.	Kennelijke onredelijkheid	639
3.2.	Toepassingen	644
§ 4.	Gevolgen	648
§ 5.	Tussenbesluit	653
Afdeling 4. Sanctionering van de informatie- en raadplegingsverplichtingen naar Duits recht		654
§ 1.	Situering	654
§ 2.	' <i>Nachteilausgleich</i> ' (§ 113 BetrVG)	655
§ 3.	' <i>Unterlassungsanspruch</i> '?	660
§ 4.	Strafsancties	664
§ 5.	Tussenbesluit	664
Afdeling 5. Sanctionering van de informatie- en raadplegingsverplichtingen naar Frans recht		665
§ 1.	Situering	665

§ 2. Opschorting (of nietigheid?) van de besluitvormingsprocedure. . . .	666
§ 3. Sanctionering van de motiveringsplicht – afwezigheid van een ‘ <i>cause réelle et sérieuse</i> ’	668
§ 4. Administratieve en rechterlijke controle op het ‘PSE’	669
§ 5. Strafsancties, i.h.b. het ‘ <i>délit d’entrave</i> ’	674
§ 6. Tussenbesluit	677
Afdeling 6. Tussenbesluit (bij Hoofdstuk V)	678
HOOFDSTUK VI. BESLUIT (BIJ DEEL III)	683
ALGEMEEN BESLUIT	687
TREFWOORDENREGISTER	707

